

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องความตั้งใจของหญิงบริการในการปฏิบัติตามนโยบายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อช่วยป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในครั้งนี้ ตั้งอยู่บนกรอบแนวคิดทางทฤษฎีว่าความตั้งใจในการประกอบพฤติกรรมของบุคคลหนึ่ง ๆ นั้น ถูกกำหนดโดยปัจจัย 2 ประการ คือทัศนคติต่อพฤติกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง โดยปัจจัยแรกเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนปัจจัยที่สองเป็นอิทธิพลจากสังคม วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาจึงได้แก่การค้นหาคำตอบว่า หญิงบริการซึ่งได้ชื่อว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อโรคเอดส์ และเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญกลุ่มหนึ่งที่ถูกคาดหวังให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามมาตรการทั้งสามที่ศึกษา อันได้แก่การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่ได้รับบริการ การรับการเจาะเลือดเพื่อตรวจหาเชื้อเอดส์โดยสมัครใจและการเลิกอาชีพค้าประเวณีนั้น มีความตั้งใจมากน้อยเพียงใดที่จะประกอบพฤติกรรมเหล่านี้ และความตั้งใจดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอะไรเป็นสำคัญ ในการนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่าทัศนคติทางบวกและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เห็นควรต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในลักษณะที่สอดคล้องกัน

ข้อมูลที่ใช้ศึกษาได้มาจากการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างหญิงบริการที่มารับการตรวจสุขภาพ ณ สถานกามโรคและโรคเอดส์ของรัฐ 3 แห่ง รวมจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 168 ราย การพรรณนาข้อมูลเบื้องต้นจะใช้การวิเคราะห์จากตารางแจกแจงความถี่พิจารณาประกอบกับค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่ามัธยฐาน ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามจะใช้การวิเคราะห์ค่าไค-สแควร์ หาค่าสำคัญทางสถิติและพิจารณาค่าสถิติคว เพื่ออธิบายระดับและทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปร

ผลการศึกษาพบว่า หญิงบริการกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติที่เห็นด้วยและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแต่ละมาตรการ ขณะที่ความตั้งใจที่จะใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่ได้รับบริการ และความตั้งใจที่จะรับการเจาะเลือดเพื่อตรวจหาเชื้อเอดส์โดยสมัครใจ กลับมีสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเทียบกับความตั้งใจที่จะเลิกอาชีพค้าประเวณี

จากการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า ทิศนคติทางบวกและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เห็นควรใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่ได้รับบริการ มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่ได้รับบริการ และเมื่อนำตัวแปรปัจจัยภายนอก อันได้แก่ อายุ รายได้ สภาพความเสี่ยงต่อโรคเอดส์ และการรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ มาเป็นตัวแปรทดสอบความสัมพันธ์ดังกล่าว ผลที่พบคือ สภาพความเสี่ยงต่อโรคเอดส์ของหญิงบริการจะเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่ได้รับบริการแทนปัจจัยกำหนดทั้งสองประการ ขณะที่ตัวแปรปัจจัยภายนอกอื่น ๆ จะก่อให้เกิดความผันแปรในความสัมพันธ์เหล่านั้นแตกต่างกันไปตามเงื่อนไข